

LU 68 konference

Bezmugurkaulnieku zooloģijas sekcija

Biezās perlamutrenes *Unio crassus* sugas aizsardzības plāna izstrāde: problēmas un aktualitātes

Mudīte Rudzīte - Latvijas Universitāte, Zooloģijas muzejs

Māris Rudzītis - Latvijas Universitāte, Ģeoloģijas muzejs

Elga Parele - Latvijas Universitāte, Bioloģijas institūts

Ilze Čakare – Dabas aizsardzības pārvalde

Ilze Miķelsone - Latvijas Malakologu biedrība

Biezā perlamutrene *Unio crassus* ir izplatīta visā Latvijas teritorijā, tā iekļauta Eiropas Savienības direktīvas 92/43/EEC otrajā un ceturtajā pielikumā, bet direktīvas prasības Latvijā realizētas tikai daļēji.

Otrā pielikuma sugām direktīva paredz aizsargājamo teritoriju veidošanu. Pēc līdzšinējo apsekojumu datiem no 674 aizsargājamām teritorijām tikai divdesmit trijās sastopama biezā perlamutrene, turklāt šo teritoriju dabas aizsardzības plānos īpaši aizsardzības pasākumi šai sugai nav plānoti. Ceturtais pielikums paredz, ka sugai nodrošināms aizsardzības režīms. Šī prasība reāli nav ievērota ne aizsargājamās teritorijās, ne ārpus tām.

Sugas aizsardzības plāna mērķis bija novērtēt piemērotu un labvēlīgu izdzīvošanas apstākļu nodrošinājumu biezās perlamutrenes *Unio crassus* populācijām Latvijā, ko apliecinātu pieaugošs vai stabils atradņu skaits, kā arī pieaugošs vai stabils indivīdu skaits populācijās.

Galvenie šo sugu apdraudošie faktori:

- Upju piesārņojums ar organiskām vielām no dažādiem notekūdeņiem, kas rodas nepietiekamas notekūdeņu attīrīšanas vai neattīrīšanas (novecojušas attīrīšanas iekārtas, tīša atkritumu apsaimniekošanas ignorēšana utt.) dēļ.
- Bebru darbība, kuras rezultātā tiek iznīcināti straujteču biotopi, pazeminās ūdens kvalitāte, ietekmēti biotopi lejtecē.
- Mazo hidroelektrostaciju būvniecība un darbība, kas iznīcina straujteču biotopus, bojā biotopus lejtecē, izolē augštecē palikušo populācijas daļu.

Sugas aizsardzības plāna uzdevumi:

1. ierosināt veikt izmaiņas pašlaik spēkā esošajos normatīvajos aktos, kas nosaka biezās perlamutrenes sugas aizsardzības statusu;
2. ierosināt veikt izmaiņas pašlaik spēkā esošajos normatīvajos aktos, ar kuru palīdzību varētu ierobežot negatīvo faktoru ietekmi uz sugas populācijām un tās biotopu;
3. novērtēt galvenos organiskā piesārņojuma avotus perlamutreņu upēs un novērtēt iespējas novērst piesārņojumu;
4. novērtēt aizsardzības statusu biezās perlamutrenes atradnēm;
5. sagatavot ieteikumus sugas izpētei un monitoringam;
6. sagatavot ieteikumus sabiedrības informēšanai un izglītošanai.